

Protocol meldcode Huiselijk geweld & Kindermishandeling

Stappenplan voor het handelen bij signalen van
huiselijk geweld en kindermishandeling

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
DEEL I: BESCHRIJVING MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING.....	4
DE STAPPEN DIE BEROEPSKRACHTEN GEACHT WORDEN TE ZETTEN	4
STAP 1: IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN	6
STAP 2: COLLEGIALE CONSULTATIE EN ZO NODIG RAADPLEGEN VAN VEILIG THUIS	6
STAP 3: GESPREK MET DE CLIËNT	7
STAP 4: WEGEN VAN HET GEWELD OF DE KINDERMISHANDELING	8
STAP 5: BESLISSSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN.....	8
DEEL II: PROTOCOL MELDCODE VAN VARIO	11
VARIO STAPPENPLAN BIJ SIGNALLEN VAN HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING	12
STAP 1: IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN	12
STAP 2: COLLEGIALE CONSULTATIE	12
STAP 3: GESPREK MET DE LEERLING	12
STAP 4: AFWEGEN VAN DE ERNST	13
STAP 5: BESLISSSEN: ZELF HULP ORGANISEREN OF MELDEN.....	13
VERDELING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN.....	14

INLEIDING

Als slachtoffer, pleger of getuige komen jaarlijks meer dan een miljoen mensen, waarvan 200.000 op structurele basis, in aanraking met huiselijk geweld en kindermishandeling.

Met als doel beroepskrachten binnen de sectoren zorg, onderwijs en justitie beter in staat te stellen risico's vroegtijdig te signaleren en advies te geven in hoe met meldingen moet worden omgegaan treedt per 1 juli 2013 de Wet Meldcode huiselijk geweld & kindermishandeling in werking. Deze wet stelt het gebruik van een meldcode verplicht bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De reden hiervoor is dat onderzoek uitwijst dat beroepskrachten die met een meldcode werken, driekeer zo vaak ingrijpen als collega's die een dergelijke meldcode niet voorhanden hebben. De meldcode, in de vorm van een 5-stappenplan, biedt hun daarom een handreiking.

Vanuit het belang van het slachtoffer en om overdracht van gewelddadig gedrag naar toekomstige generaties tegen te gaan (doorbreken van de geweldspiraal), zal de meldcode huiselijk geweld & kindermishandeling moeten worden gehanteerd. Deze meldcode helpt de beroepskracht in het tijdig en juist handelen bij signalen.

Het protocol bestaat uit twee delen:

Deel I: beschrijving van de meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling.

Deel II: protocol meldcode van VariO.

Begripsvorming

Bij huiselijk geweld wordt uitgegaan van:

“Geweld dat gepleegd wordt door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer, dat wil zeggen (ex)-partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. Het begrip ‘huiselijk’ heeft expliciet te maken met de relatie tussen pleger en slachtoffer en niet met de plaats van het geweld” (definitie WMO).

Het gaat hierbij in de kern om de aantasting van de persoonlijke integriteit. Dit kan zich in diverse vormen uiten zoals lichamelijk geweld (mishandeling), psychisch of emotioneel geweld (uitschelden, treiteren, kleineren, bedreiging, stalking), ongewenste seksuele toenadering of seksueel misbruik jegens (ex-)partners en ouderen, en tot slot eer-gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking.

Onder kindermishandeling wordt verstaan:

“Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel” (definitie WJZ). Het als kind getuige zijn van huiselijk geweld tussen andere huisgenoten wordt ook gezien als kindermishandeling.

Met cliënt wordt bedoeld:

Kinderen en/of hun ouders/verzorgers.

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling.

Deel I: beschrijving meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling

Inleiding

In dit eerste deel van de meldcode worden de stappen beschreven die van beroepskrachten, waaronder in het onderwijs, gevraagd worden als zij kindermishandeling of huiselijk geweld signaleren.

Drie opmerkingen vooraf:

1: Eenmalige contacten

In het stappenplan wordt ervanuit gegaan dat de beroepskracht en de cliënt regelmatig contact met elkaar hebben. Dat ligt bijvoorbeeld bij de spoedeisende hulp van een ziekenhuis en bij een huisartsenpost (voor de avond en weekenddiensten) anders. Daar is vaak sprake van een eenmalig contact waardoor het niet mogelijk is alle stappen van de meldcode te zetten.

2: Strafrechtelijke aanpak

Als door de signalen een vermoeden ontstaat van een ernstig misdrijf is het verstandig om de te zetten stappen, af te stemmen met de interventies van de politie. Gesprekken conform het protocol met slachtoffer en getuige kunnen het leveren van bewijs in de strafzaak namelijk belemmeren.

3: Verhouding tot de verwijfsindex risico's jeugdigen.

In geval van een vermoeden van kindermishandeling zal de beroepskracht doorgaans niet alleen de stappen van de meldcode zetten, maar daarnaast ook moeten overwogen of een melding zou moeten worden gedaan in de verwijfsindex risico's jeugdigen. Deze verwijfsindex heeft tot doel om beroepskrachten die met dezelfde jongere te maken hebben met elkaar in contact te brengen. Dit doen zij als risico's worden gesignaleerd met betrekking tot de ontwikkeling naar de volwassenheid van de jongere. Doel daarvan is te komen tot een gezamenlijke aanpak van de problematiek van de jongere en zijn gezin. Het gaat dan niet om een keuze tussen een melding in de verwijfsindex of de stappen van de meldcode, maar dat beide acties bij vermoedens van kindermishandeling aan de orde zijn omdat ze elkaar ondersteunen.

De stappen die beroepskrachten geacht worden te zetten

De stappen gaan in op het proces vanaf het moment dat er signalen zijn. Het signaleren zelf heeft in het model een andere plaats gekregen. Signaleren wordt gezien als een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van de beroepskrachten. Zo bezien is signalering geen stap in het stappenplan, maar een grondhouding die in ieder contact met cliënten wordt verondersteld. De stappen wijzen de beroepskracht de weg als hij meent dat er signalen zijn van huiselijk geweld of van kindermishandeling.

Volgorde van de stappen

De stappen die hieronder worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt.

Maar deze volgorde is niet dwingend. Waar het om gaat, is dat de beroepskracht op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen, voordat hij besluit om een

melding te doen. Zo zal het soms voor de hand liggen om meteen met de cliënt in gesprek te gaan over bepaalde signalen. In andere gevallen zal de beroepskracht eerst overleg willen plegen met een collega en met Veilig Thuis voordat hij het gesprek met de cliënt aangaat. Ook zullen stappen soms twee of drie keer worden gezet.

Specifieke vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling

Het stappenplan schetst in algemene zin de stappen die in geval van signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling dienen te worden gezet. Bij specifieke vormen van dit geweld moeten de stappen soms nader worden ingekleurd. Bijvoorbeeld in geval van vermoeden van seksueel geweld of van meisjesbesnijdenis/vrouwelijke genitale verminking (VGV). Voor dit laatste wordt verwezen het handelingsprotocol VGV bij minderjarigen van Pharos. Voor vermoeden van eengerelateerd geweld wordt verwezen de meldcode eengerelateerd geweld van Movisie (<https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/publication-attachment/Factsheet-De%20meldcode-bij-vermoedens-van-eengerelateerd-geweld%20%5BMOV-3366665-1.2%5D.pdf>)

Nieuwe meldcode sinds 1 januari 2019: wat is er veranderd?

Nog te veel signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling werden gemist. Professionals zien soms maar een deel van de situatie, zijn kort betrokken bij een gezin en kunnen daarom niet de veiligheid op langere termijn beoordelen en monitoren. Eerder plaatsgevonden geweld is de belangrijkste voorspeller voor toekomstig geweld. Daarom veranderen de inhoud en het gebruik van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling op een aantal punten.

- Vanaf 1 januari 2019 gebruiken professionals in stap 4 en 5 een afwegingskader, dat hen ondersteunt bij de afweging of sprake is van vermoedens van ernstige kindermishandeling of huiselijk geweld en bij de besluitvorming over de vervolgstappen.
- Het wordt een professionele norm om (vermoedens van) acute en structurele onveiligheid altijd te melden bij Veilig Thuis.
- De keuze tussen hulpverlening óf melden in stap 5 vervalt. In de nieuwe situatie beslist een beroepskracht éérst of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en daarna, zelf of samen met Veilig Thuis, of hulpverlening ook mogelijk is.
- Het takenpakket van Veilig Thuis wordt uitgebreid met een radar- en monitorfunctie. In de nieuwe situatie kan Veilig Thuis met de registratie van de gezinsgegevens het systeem beter in beeld brengen en monitoren of geweld terugkeert in een gezin.

Het afwegingskader

Een afwegingskader ondersteunt een beroepskracht met vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling in stap 4 en 5 van een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling bij:

- o Beslissing 1: Is melden noodzakelijk?
- o Beslissing 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren (ook) mogelijk?

Een afwegingskader beschrijft wanneer, en op basis van welke overwegingen, het melden van vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling als een beroepsnorm en daarmee als noodzakelijk wordt beschouwd. En het afwegingskader formuleert daarnaast wanneer het bieden of organiseren van passende en toereikende hulpverlening (ook) tot de mogelijkheden behoort.

Een afwegingskader wordt opgesteld door beroepsorganisaties in overleg met Veilig Thuis. Het afwegingskader vormt een onderdeel van de voorbeeld Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, die branche- en beroepsorganisaties opstellen voor hun leden.

Algemene meldnormen in het afwegingskader

Het doen van een melding bij Veilig Thuis bij een vermoeden van (dreiging) van huiselijk geweld of kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

Meldnorm 1: In ALLE gevallen van (vermoedens van) acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid

Meldnorm 2: In alle ANDERE gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Meldnorm 3: Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Het enige dat per 1 januari 2019 nieuw is, is de meldnorm voor wat betreft ernstige en structurele onveiligheid. Meldnorm 2 en 3 gelden ook al in de oude situatie.

Uitwerking meldnormen in vijf afwegingsvragen

De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen. Afwegingsvraag 2 is de enige die (deels) nieuw is, de andere vragen zitten al in het Basismodel Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling.

	<p>1. Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</p> <p>Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier Ja: Ga verder met afweging 2</p>
--	---

Meldnorm 1	<p>2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van (een vermoeden van) acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</p> <p>Nee: Ga verder met afweging 3 Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p>
	<p>3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Ga verder met afweging 4</p>

Meldnorm 2 en 3	<p>4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Ofwel: Ben ik in staat de hulp in samenwerking met de betrokkenen te bieden of organiseren? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p> <p>5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot duurzame veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp afsluiten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p>
-----------------	---

Definities en voorbeelden van acute en structurele onveiligheid en disclosure

In de nieuwe situaties moeten vermoedens van ernstige kindermishandeling en huiselijk geweld door een betrokkene gemeld worden. Daaronder vallen situaties van acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure. Elke beroepsgroep beschrijft eigen voorbeelden.

ACUTE ONVEILIGHEID	
Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit

	betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> - Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft - (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe - Poging tot verwurging - Wapengebruik - Geweld tijdens de zwangerschap - Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar - Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking) - Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel - Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt - Vrijheid beperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn - Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen voor in afhankelijkheid verkerende personen, vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs - Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

STRUCTURELE ONVEILIGHEID	
Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.
Voorbeelden	Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen

	structureel ingeperkt worden. Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger. Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.
--	--

DISCLOSURE	
Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partner-stalking, huwelijksdwang, eer-gerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

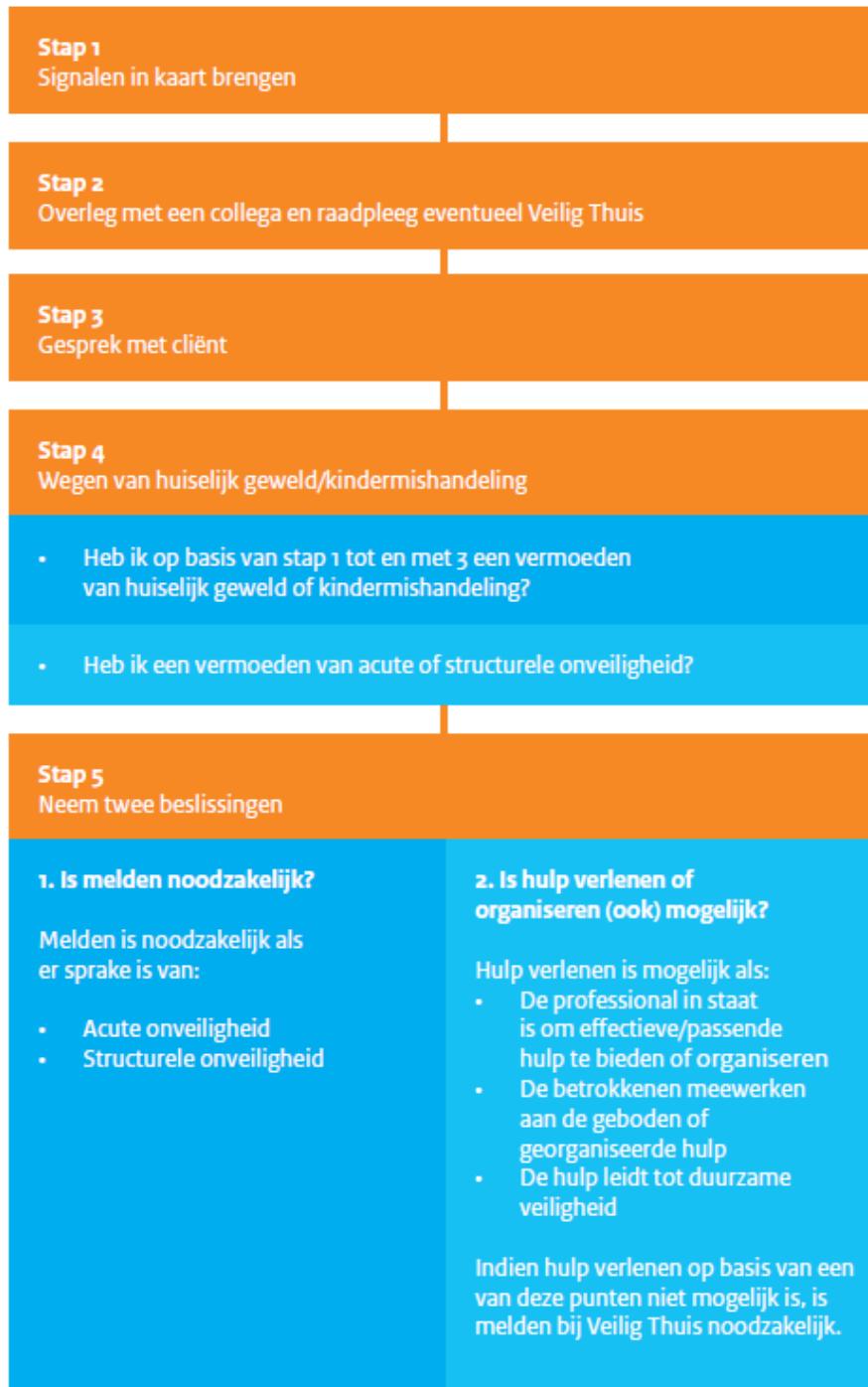
Beslisnormen: wanneer is hulpverlening (ook) mogelijk?

Beroepskrachten beslissen in stap 5 of hulpverlening bieden of organiseren (ook) nodig is. Als zij daarvoor hebben besloten een melding te doen, wegen zij deze vraag af samen met Veilig Thuis. Anders doen zij dat zelfstandig. De vereisten voor goede hulp zijn:

- Er is voldoende zicht op (on)veiligheid in het heden;
- Er is voldoende zicht op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen);
- Alle betrokken beroepskrachten hebben de focus op het stoppen van geweld en een (duurzaam) herstel van de veiligheid;
- Hulp is gericht op het versterken van de veerkracht en het herstel van de schade die is veroorzaakt door (de dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling bij de betrokkene(n);
- Er is sprake van een gezamenlijke analyse en plan met doelen en evaluatiemomenten van de beroepskrachten. Dit plan is op maat gemaakt met alle betrokkenen binnen het gezin of huishouden;

Indien meerdere beroepskrachten betrokken zijn, zijn er afspraken over samenwerking en casusregie op de veiligheid (en multidisciplinaire) hulpverlening

Figuur 1: Stappenplan verbeterde meldcode

Deel II: Protocol meldcode van VariO

Het bevoegd gezag van VariO

Overwegende

dat VariO verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld, kindermishandeling of eer gerelateerd geweld;

dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij VariO op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld, kindermishandeling of eergerelateerd geweld en dat zij effectief reageren op deze signalen;

dat VariO een meldcode wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen VariO werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld, kindermishandeling of eer-gerelateerd;

dat VariO in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;

dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eer-gerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex-) partners gezinsleden, familieleden en huisvrienden;

dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eergerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten;

dat onder beroepskracht in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die bij VariO werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;

dat onder leerlingen in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende

de Wet bescherming persoonsgegevens; de Jeugdwet; de Wet Maatschappelijke Ondersteuning; het privacyreglement van VariO;

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

VARIO STAPPENPLAN BIJ SIGNALLEN VAN HUISELIJK GEWELD, KINDERMISHANDELING EN EERGERELATEERD GEWELD

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld, kindermishandeling of eergerelateerd geweld bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Maak bij het signaleren van huiselijk geweld, kindermishandeling of eergerelateerd geweld gebruik van een signaleringsinstrument.

Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Stap 2: Collegiale consultatie

Bespreek de signalen met een deskundige collega en raadpleeg zo nodig Veilig Thuis. zo nodig ook advies van Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding, als er behoefte is aan meer duidelijkheid over (aard en oorzaak) van letsel. Leg de uitkomsten van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies vast in het dossier.

Stap 3: Gesprek met de leerling

Bespreek de signalen met de leerling. Heb je ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de leerling, raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis.

- leg de leerling het doel uit van het gesprek;
- beschrijf de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan;
- nodig de leerling uit om een reactie hierop te geven;
- kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen jij hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van vrouwelijke genitale verminking kun je daarbij de Verklaring tegen meisjesbesnijdenis van Pharos gebruiken. Op deze site staat de informatie in verschillende talen vermeld.

[\(https://www.pharos.nl/infosheets/meisjesbesnijdenis-preventiematerialen/\)](https://www.pharos.nl/infosheets/meisjesbesnijdenis-preventiematerialen/)

Stap 4: Afwegen van de ernst

Weeg, op basis van stap 1 t/m 3, of er sprake is van een vermoeden van huiselijk geweld, kindermishandeling of eer gerelateerd geweld.

Daarnaast is de vraag of dit vermoeden voor acute of structurele onveiligheid zorgt voor de leerling.

Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis. Zij bieden ondersteuning bij het wege van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.

Stap 5: Neem 2 beslissingen:

Melden en bespreken met de leerling

Melden is noodzakelijk wanneer er sprake is van acute onveiligheid of structurele onveiligheid. Wanneer hier sprake van is dan:

- meld je het vermoeden bij Veilig Thuis;
- sluit je bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef je duidelijk aan indien de informatie die je meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- overleg je bij de melding met Veilig Thuis wat je na de melding, binnen de grenzen van jouw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om de leerling tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Besprek de melding vooraf met de leerling (vanaf 12 jaar) en of met de ouder (als de leerling nog geen 16 jaar oud is).

- Leg uit waarom je van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
- Vraag de leerling uitdrukkelijk om een reactie;
- In geval van bezwaren van de leerling, overleg op welke wijze je tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
- Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de leerling te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in de afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling door het doen van een melding daartegen te beschermen;
- Doe een melding indien naar jouw oordeel de bescherming van de leerling de doorslag moet geven

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de leerling, is alleen mogelijk als:

- Er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de leerling, die van jou zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- Als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling door dit gesprek het contact met jou zal verbreken en dat de leerling daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Hulp organiseren en effecten volgen

Meen je, op basis van de afweging in stap 4, dat je de leerling redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld, kindermishandeling of eer gerelateerd geweld kunt beschermen:

- organiseer dan de noodzakelijke hulp;
- check of de betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp;
- volg de effecten van deze hulp;
- doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Waar het bij deze afweging om gaat is dat de beroepskracht beoordeelt of hij zelf, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in voldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren. In alle gevallen waarin hij meent dat dit niet of maar gedeeltelijk het geval is, doet hij een melding. Indien de zorg coördinator besluit tot een melding dan dient deze in samenspraak te worden gedaan met het zorgadviesteam en doet hierna een voorstel aan de directie. De directie neemt de uiteindelijke beslissing.

Verdeling van verantwoordelijkheden

Verdeling van verantwoordelijkheden voor het zetten van de stappen en het beslissen over het al dan niet doen van een melding

Het zetten van de stappen van de meldcode is een verantwoordelijkheid van:

Stap 1: In kaart brengen van de signalen: De vertrouwenspersoon en/of de mentor in samenwerking met de zorgcoördinator.

Stap 2: Collegiale consultatie: Zorgcoördinator

Stap 3: Gesprek met de cliënt: Zorgcoördinator

Stap 4: Wegen van het geweld/kindermishandeling: Zorgcoördinator

Stap 5: Beslissen: hulp organiseren en/of melden: Directie

Verantwoordelijk voor het besluit in stap 5 voor het al dan niet doen van een melding is: indien de zorgcoördinator besluit tot een melding dan dient deze **in samenspraak te worden gedaan met het zorgadviesteam** en doet hierna een voorstel aan de directie. De directie neemt de uiteindelijke beslissing.

Verantwoordelijkheden van VariO

Om dit protocol te laten functioneren wordt het volgende gedaan:

- Er is binnen de organisatie een meldcode beschikbaar die voldoet aan de eisen van de wet;
- Er wordt binnen de organisatie bekendheid gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- Regelmatig wordt een aanbod gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;

Deze scholing/training zal op drie niveaus moeten plaatsvinden:

1. Docenten: gericht op bekendheid protocol en signaleren

2. Mentoren/coaches: gericht op bekendheid protocol, signaleren en registreren

3. Zorgcoördinatoren: naast bekendheid protocol, signaleren en registreren ook gericht op het uitvoeren van de stappen.

Er zal onderzocht moeten worden wat de huidige stand van zaken is. Daarna kan er bekeken worden wat er nodig is en hoe eventueel gebruik kan worden gemaakt van de expertise van bijvoorbeeld Veilig Thuis Flevoland of het lokaal steunpunt huiselijk geweld van maatschappelijk werk.

- De meldcode wordt opgenomen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers;
- Er zijn voldoende deskundigen beschikbaar die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- De meldcode sluit aan op de werkprocessen binnen de organisatie;
- De werking van de meldcode wordt regelmatig geëvalueerd en zo nodig worden acties in gang gezet om de kennis en het gebruik van de meldcode te bevorderen.